

Riktlinjer för skolskjuts och elevresor i Gävle kommun

Förskoleklass, grundskola, grundsärskola,
gymnasiesärskola samt gymnasieskola

Riktlinjer ursprungligen antagna i Utbildningsnämnden 2014-12-10, § 115.

Ansvar för skolskjutsar och elevresor överförda från Utbildningsnämnden till Samhällsbyggnadsnämnden från och med 2018-01-01.

Riktlinjer antagna i samhällsbyggnadsnämnden 2017-12-13, § , dnr 17SBN560.

Riktlinjernas karaktär

Utöver lagar, förordningar, förarbeten och vägledande rättsfall styrs kommuners hantering av ett flertal frågor av lokala riktlinjer och regler. Då lagregleringen ofta inte är uttömmande lämnas kommuner utrymme att utforma sina egna rutiner och riktlinjer inom ramen för gällande lagbestämmelserna. Dessa riktlinjer gäller för hantering och organisering av kommunens skolskjutsar och elevresor.

Vad är skolskjuts?

Elever i förskoleklass, grundskola årskurs 1-9, i grundsärskola och gymnasiesärskola har enligt skollagen rätt till kostnadsfri skolskjuts, från bostadens närhet eller anvisad uppsamlingsplats till den skola kommunen anvisar (placeringsskola), om det behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionshinder hos en elev eller annan särskild omständighet.

Som skolskjuts avses resor mellan anvisad på-/avstigningsplats i bostadens närhet till anvisad på-/avstigningsplats i skolans närhet. Skolskjutsverksamhet upphandlas och genomförs med beställningstrafik samt med ordinarie kollektiv- och länstrafik (linjetrafik). Byte av fordon kan ske. Skolskjutsen ordnas i första hand med linjetrafik.

Hemkommunen anordnar inte skolskjuts utanför kommunens geografiska gränser. Med hemkommun avses folkbokföringskommunen.

Rätt till skolskjuts gäller inte:

Förskola

Kommunen är inte skyldig att ordna eller bekosta skjuts till eller från förskola. Undantag gäller för barn som är placerade på kommunövergripande specialavdelningar inom förskolan. Beslut fattas efter individuell prövning.

Fritidshem

Kommunen är inte skyldig att ordna eller bekosta skjuts till eller från fritidshem. Elev som vistas på fritidshem/fritidsklubb i anslutning till skoldagen är alltså inte berättigad till skolskjuts mellan fritidshem/fritidsklubb och bostad. Elev erbjuds dock skjuts till och/eller från skolan de dagar då man inte har fritidshem/fritidsklubb. I detta fall upprättas ett schema över skolskjuts för den enskilde eleven som lämnas till skolskjutshandläggaren. Ändringar i schemat meddelas av vårdnadshavare minst två veckor innan skjutsen kan genomföras.

Undantag gäller för resor från fritidshem, där eleven är inskriven, till nattomsorg (nattis) om särskilda omständigheter föreligger.

Undantag gäller för elever i sarskola för resor från fritidshem till bostad om särskilda skäl föreligger. Resorna samordnas, om möjligt, med andra elever.

Korttidsboende

Mellan hemmet och korttidsboendet eller stödfamiljen ska föräldrarna själva

transportera sitt barn. Transport av bagage till stödfamilj eller korttidsboende anordnas av föräldrarna.

Övrigt

Resor inom skolans verksamhet, för studiebesök, badresor etc. räknas inte som skolskjuts.

Behöver eleven assistans/ledsagning under skolskjutsen ansöker vårdnadshavare om detta som LSS-insats (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade).

Grundkriterier för beviljande av skolskjuts

Eleven går i den skola som eleven anvisats till¹

Elever grundskoleelever och grundsärskoleelever har rätt till skolskjuts om eleven går i den skola som kommunen anvisat (placeringsskola) och uppfyller kommunens regler för skolskjuts. För gymnasiesärskoleelever jämförs den valda skolan med elevens placeringsskola.²

Riksdagen beslutade den 15 november 2017 att skolplikten ska gälla från och med det år barnet fyller sex år. I och med det blir förskoleklass obligatoriskt för alla barn i Sverige och alla måste gå i skolan i minst tio år. Detta innebär även att barn i förskoleklass har rätt till skolskjuts enligt dessa riktlinjer. Ändringen börjar gälla den 1 januari 2018, men den första årskullen obligatorisk förskoleklass, och därmed riktlinjerna, gäller för år de elever som börjar höstterminen 2018.

Dessa elevgrupper har rätt till kostnadsfri skolskjuts, från bostadens närhet eller anvisad uppsamlingsplats till den skola kommunen anvisar, om det behövs med hänsyn till:

- Färdvägens längd
- Trafikförhållanden
- Elevers funktionsnedsättning
- Annan särskild omständighet

Handläggning sker efter enskild prövning.

Rätten till skolskjuts har att göra med *skoldagens början* och *skoldagens slut*; skolskjuts anordnas inte till och från fritidshemmet/fritidsklubben.

Färdvägens längd

Färdväg är den närmaste vägen mellan bostaden och skolan. Mätningen sker från bostadens tomtgräns till skolan. För mätning av avstånd använder kommunen systemet Solen skolskjuts. Skolskjuts medges om avståndet mellan bostad och skolan överstiger följande avstånd:

<u>Årskurs</u>	<u>Avstånd mellan bostad och skola</u>
Förskoleklass	2,0 km
Grundskola åk 1-3	2,0 km
Grundskola åk 4-6	3,0 km

¹ 10 kap. 32 § 1 st. SL, 11 kap. 31 § 1 st. SL, 18 kap. 30 § 1 st. SL

² Inom gymnasieskolan finns inte bestämmelser om skolplaceringar.

Grundskola åk 7-9	5,0 km
Grundsärskola åk 1-9	2,0 km
Gymnasiesärskola åk 1-4	6,0 km

Elevs bostad

Som elevs bostad räknas den bostadsadress där eleven är folkbokförd. Med elevs bostad jämföras boende för elev som har stödfamilj eller korttidsboende enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt boende i familjehem.

Skolskjuts vid växelvis boende

Växelvis boende definieras som när eleven har två hem och bor regelbundet i båda bostäderna - till exempel under varannan vecka. Vid växelvis boende anses eleven ha två likvärdiga bostäder inom Gävle kommuns geografiska område.

Vid växelvis boende prövas rätten till skolskjuts från respektive bostad till anvisad skola (placeringsskola) mot bakgrund av gällande grundkriterier. Elevens placeringsskola bestäms utifrån folkbokföringsadressen. Skolskjuts beviljas inte vid spontana eller enstaka övernattningar hos vårdnadshavare där eleven vanligtvis inte bor.

Gävle kommun anordnar inte skolskjuts utanför kommunens geografiska gränser.

Trafikförhållanden

Trafikmiljöer där fordon och barn vistas innebär alltid risker men vissa trafikmiljöer är förbundna med större risker än andra - dessa skall vägas in vid skolskjutshandläggningen. Skolskjuts medges när färdvägen bedöms som trafikfarlig och riskfylld utöver det normala. Bedömningen av trafiksäkerheten görs individuellt efter en sammanvägning av faktorer som barnets ålder, sikt, tillåten hastighet, trafikflöde, förekomst av tung trafik, förekomst av skild gång-/cykelväg, utformning av på- och avstigningsplatser, utformning av passager, förekomst av trafiksignaler vid passager och eventuellt andra omständigheter.

Elevens funktionsnedsättning

Elev med funktionsnedsättning kan få kostnadsfri skolskjuts utan hänsyn till avstånd.

Vid funktionsnedsättning ska en bedömning göras om funktionsnedsättningen påverkar elevens möjlighet att ta sig till skolan. Det ankommer på eleven och dess vårdnadshavare att presentera ett relevant underlag för bedömningen. Kostnad för skolskjuts på grund av kortvarig funktionsnedsättning, efter exempelvis olycka, beviljas endast om kostnaden inte täcks av någon försäkring.

Annan särskild omständighet

Ibland förekommer det andra särskilda omständigheter utöver de ovan nämnda som efter individuell prövning berättigar eleven till skolskjuts.

Rätt till skolskjuts - om eleven väljer en annan skola än placeringsskolan

Elever som har valt att gå i en annan skola än den kommunen anvisat dem, har bara rätt till skolskjuts enligt ovanstående grundregler, om det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.

Elev som flyttar till bostad utanför sin skolas placeringsområde och väljer att gå kvar i samma skola har inte per automatik rätt till kostnadsfri skolskjuts till och från sin nya adress. För att undvika skolbyte i skolår 9 har elev möjlighet att få skolskjuts mellan hem och skola, om linjetur kan nyttjas. Detta gäller endast om eleven gått i sin placeringsskola under skolår 8.

Hantering av skolskjuts

Hur skolskjuts anordnas

Skolskjuts sker i första hand med allmänna kommunikationsmedel (linjetrafik) och i andra hand med särskild skolbuss eller skoltaxi (beställningsskjuts). Kommunen anordnar transporterna på lämpligt sätt, dock med hänsyn till trafikförhållanden och övriga ovan angivna omständigheter.

Rätt till skolskjuts innebär inte att skjuts måste ordnas från bostadsadressen till skolan. Elever kan exempelvis hänvisas till särskilda uppsamlingsplatser i hemmets respektive skolans närhet.

Skolskjutstiderna måste inte anpassas till varje elevs skoltider. Eftersom samordning sker av skolskjutsen kommer väntetider att uppstå. Upp till 15 minuter före första lektionen och 15 minuter efter sista lektionen betraktas som rasttid. Väntetiden i övrigt ska hållas på en rimlig nivå med en strävan att inte överskrida 60 minuter per dag (utöver 30 minuter rast). Elever som åker med linjetrafik och byter buss kan få två väntetider till och från skolan.

Ansvarsfördelning före-under-efter skolskjutsen

Kommunen, aktuell skola, entreprenören, föraren, vårdnadshavare och elever har alla del i ansvaret under resan mellan bostaden och skolan.

Före transporten till skolan

Vårdnadshavares ansvar för eleven:

- på vägen mellan bostaden och hållplatsen/ uppsamlingsplatsen
- under väntetider på hållplatsen/uppsamlingsplatsen till dess att eleven stiger på buss eller i taxi

Vårdnadshavaren ska se till:

- att eleven kommer i god tid till hållplatsen/uppsamlingsplatsen.
- att eleven förbereds och tränas på att klara sin skolväg på ett så säkert sätt som möjligt.

Det är inte tillåtet för föraren att släppa på eller av elever på andra ställen än de fastställda hållplatserna/uppsamlingsplatserna.

Om eleven åker taxi skall frånvaro alltid meddelas till berört taxibolag eftersom samordning sker av skoltransporter. Om frånvaro inte meddelas till transportören debiteras vårdnadshavare en avbeställningsavgift³. Vårdnadshavare ansvarar för att meddela entreprenören från och med när barnet behöver skolskjuts igen.

Skolskjutsamordnaren kan inte ansvara för elever som kommit för sent till upphämtningsstället. Anges avgångstiden som ett tidsintervall ska eleven finnas på den anvisade platsen när tidsintervallet börjar. Om eleven är försenad till den ordinarie turen beviljas inte någon extra tur. Vårdnadshavare ansvarar vid dessa tillfällen för att eleven kommer till eller hem från skolan.

Under transporten

Under transporten är det entreprenören/föraren som ansvarar för eleverna och att gällande trafikbestämmelser följs.

Föraren meddelar skolskjutshandläggaren om ordnings- eller säkerhetsproblem uppstår under transporten.

Eleverna ska följa föreskrivna regler, till exempel bältesanvändning.

Vid skolan

När eleven anländer till skolans område är det skolans personal som ansvarar för tillsyn. Detsamma gäller vid hemfärd efter skolans slut.

Ansökan om skolskjuts

Samtliga elever i förskoleklass (från och med höstterminen 2018), grundskola och i särskolan som uppfyller avståndskraven enligt riktlinjerna erhåller skolskjuts. I dessa fall behöver vårdnadshavare inte lämna någon ansökan om skolskjuts. Skolskjuts av andra orsaker som trafikförhållanden, funktionshinder hos elev eller annan särskild omständighet, val av skola samt växelvis boende, kan beviljas efter individuell prövning. Ansökan görs inför varje läsår.

Vårdnadshavare som ansöker om skolskjuts ska använda särskild ansökningsblankett (se gavle.se) som skickas till Samhällsbyggnad Gävle. Blanketten kan också hämtas på respektive skola samt i kundtjänst, Samhällsbyggnad Gävle.

Handläggningstid och beslut

För att skolskjuts skall kunna gälla från läsårets start skall ansökan ha inkommit senast 31 maj. Vid ansökan under pågående läsår är handläggningstiden 1-6 veckor beroende på ärendetyp. I samband med ansökan utifrån växelvis boende lämnas ett läsårsschema för det växelvisa boendet till kommunens skolskjutshandläggare. Beslut fattas i varje enskilt ärende och meddelas till vårdnadshavarna.

Tappat /skadat busskort

Om man tappat bort sitt busskort vänder man sig till Gävle kommuns kundtjänst. Kostnad för borttappade eller vårdslöst hanterade busskort¹ betalas av vårdnadshavaren. Borttappade eller vårdslöst hanterade reskassekort ersätts inte.

Ändrade förhållanden

Vid ändrade förhållanden, exempelvis byte av skola eller folkbokföringsadress, ska skolskjutshandläggaren omedelbart meddelas. Busskort återlämnas omedelbart om rätt till skolskjuts upphör.

Om resor (taxi, beställningsbuss eller linjetrafik) företas efter att rätten upphört debiteras kostnad för resorna samt en expeditionsavgift på 300 kr. Om skolskjutshandläggaren inte meddelas inom 14 dagar från tidpunkten för ändrade förhållanden höjs expeditionsavgiften till 1000 kr.

Elevresor inom gymnasieskolan

Vad är elevresor?

Elever i gymnasieskolan har inte rätt till skolskjuts. Däremot har dessa elever, under vissa förutsättningar, rätt till bidrag till elevresor enligt lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor.

Med elevresor avses gymnasieelevers resor mellan bostad och skola. Det gäller till och med vårterminen eleven fyller 20 år. Även elever i fristående skolor kan ansöka om bidrag till elevresor. Bidraget beviljas i första hand i form av ett busskort och i andra hand i form av kontant ersättning.

För att eleven ska vara berättigad till bidrag till elevresor gäller följande:

- Studera på heltid
- Eleven har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen
- Reseavståndet mellan bostad och skola är minst 6 km

Med bostad menas den adress där eleven är folkbokförd. Elev som uppfyller ovanstående regler tilldelas ett busskort om resor kan ske med linjetrafik.

Elev som uppfyller ovanstående regler, men inte kan utnyttja linjetrafik, kan ansöka om kontant ersättning om något av nedanstående alternativ uppfylls;

- Färdvägen till närmaste hållplats är minst 6 km
- Bussförbindelse saknas helt
- Medicinska skäl. Ansökan kompletteras med läkarintyg
- Särskilda skäl. Ansökan kompletteras med läkarintyg

Kontant ersättning, i vissa fall kombinerat med busskort, motsvarar lägsta faktiska kostnad vid exempelvis buss- eller tågpendling, dock högst 1/30 av prisbasbeloppet per hel kalendermånad (9 månader).

Ansökan om elevresor och/eller kontant ersättning görs inför varje läsår, se information på gavle.se.

Hur elevresor handläggs

För att elevresa ska kunna gälla från läsårets start ska ansökan ha inkommit senast 31 maj (åk 1: 31 juli). Vid ansökan under pågående läsår är handläggningstiden 1-6 veckor beroende på ärendetyp.

Med ansökan om kontant ersättning bifogas information om faktiska kostnader för resa.

Ändrade förhållanden

Vid ändrade förhållanden ska busskort omedelbart återlämnas. Elever som har fått kontanter ersättning ska omedelbart meddela skolskjutshandläggare vid ändrade förhållanden.

Om resor företas efter att rätten upphört debiteras kostnad för resorna samt en expeditionsavgift på 300 kr. Om busskort inte återlämnas inom 14 dagar från tidpunkten för ändrade förhållanden höjs expeditionsavgiften till 1000 kr.

Den som tar emot bidrag på felaktiga grunder blir återbetalningsskyldig.

Tappat /skadat busskort

Om man tappat bort sitt busskort vänder man sig till sin skola. Elev på fristående gymnasium kontaktar skolskjutshandläggaren. Kostnad för borttappade eller vårdslöst hanterade busskort⁵ betalas av elev.

Överklagan av beslut

Beslut om skolskjuts kan överklagas på två olika sätt, antingen med laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunallagen eller med förvaltningsbesvär enligt 28 kap. skollagen.

Förvaltningsbesvär

Förvaltningsbesvär innebär att förvaltningsrätten, som första instans, prövar ärendet och kan fatta ett annat beslut. Det är endast eleven och/ eller elevens vårdnadshavare som kan överklaga. Beslutet ska ha gått parten emot. Domstolen prövar överklagandet i sak. Tiden för överklagande är tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Förvaltningsbesvär utesluter laglighetsprövning. Om det inte finns någon särskild bestämmelse om överklagande i 28 kap. skollagen så kan ett beslut istället överklagas med laglighetsprövning.

Laglighetsprövning

Ett beslut om skolskjuts kan i vissa fall överklagas av kommunmedlem med så kallad laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunallagen. Laglighetsprövning innebär att ett överklagat beslut ska upphävas om det inte har tillkommit i laga ordning eller om beslutet inte räknas som en angelägenhet för kommunen. Det ska också upphävas om det organ som har fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller om beslutet strider mot någon författning.

Den som har fått avslag på sin begäran om skolskjuts ska överklaga inom tre veckor. Om särskilt protokoll har förts över delegationsbeslutet räknas klagotiden från den dag då det tillkännagavs på kommunens anslagstavla att protokollet över beslutet har justerats. I annat fall räknas klagotiden från den dag då anslaget skedde om justering av protokollet från det sammanträde vid vilket beslutet anmäldes hos nämnden.

Domstolen får inte ersätta det överklagade beslutet med ett nytt utan kan endast avslå eller avvisa överklagandet, alternativt undanröja det överklagade beslutet. Det är alltså frågan om en prövning av beslutets laglighet och inte en prövning av beslutets lämplighet.